

SVAR PAA ERWIN STRESEMANN'S ARTIKEL.

AF

HERLUF WINGE.

Hr. Stresemann fortjener Tak for sin gode Hensigt, og han har selvfølgelig Ret, naar han taler om det ønskelige i, at vore Fugle-Arter kendes fuldt ud ogsaa med Hensyn til Race-Spørgsmaal. Men han har ikke Ret, naar han mener, at Danmark i den Henseende staar tilbage for Nabolandene. Man kunde snarest sige, at det at forebringe Race-Spørgsmaalene i Danmark nærmest var at bringe Ugler til Athen. Schiøler's Undersøgelser i denne Retning kan fuldt staa Maal med det bedste, der fra anden Side er fremkommet. At ikke alt kan komme paa én Gang, er en anden Sag. At Spørgsmaalene ikke er os fremmede, kan ogsaa sees, synes jeg, dels af min Afhandling om Grønlands Fugle, fra 1898, dels af min Fortegnelse over danske Fugle, fra 1907, hvor der er taget Hensyn til alt, hvad der dengang med nogen Rimelighed kunde forlanges.

Det indrømmes, at der er Grund til at lægge Vægt paa Race-Undersøgelser. Men inden Arbejdet i denne Retning rigtig kan tage Fart, maa de boglige Hjelpemidler være meget bedre, end de er for Tiden. I det vigtigste Værk, der er skrevet om dette Emne, Hartert's endnu langt fra fuldførte »Vögel der paläarktischen Fauna«, findes vel et righoldigt Stof samlet og mange gode Anvisninger til Bestemmelse af Racer; men i mangfoldige Tilfælde vil det, selv med den redeligste Vilje, være umuligt at komme til Klarhed. Meget af, hvad der er skrevet, er desuden Overdrivelse, snarest Fabel. Hvad der forlanges, er et Billedværk med omhyggelig udførte, nøjagtig farvelagte Billeder; før dette foreligger, vil meget Arbejde være spildt.

En uhyggelig Side er der ved Race-Spørgsmaalenes Løsning: Der kræves et uhyre Stof, ikke alene fra det paagældende Land, men ogsaa fra andre Lande, og Stoffet skal særlig være indsamlet i Fuglenes Yngletid. Det skulde nødigt ske, at altfor mange Mennesker kastede sig over denne Sag; det skulde ikke gerne blive en Modesag. Lad alene offentlige Museer og de enkelte Mænd, der har vist særlige Evner i disse Spørgsmaal,

gøre Indsamlinger, med Skønsomhed; ellers kunde det let være, at Kundskab blev købt for dyrt. »Han døde, det er sandt; men Febren ham forlod.« Her i Danmark er det langt at foretrække at undvære Kundskaben om de ynglende Racer af Mellemflagspet, Gransanger og adskillige andre Arter end at dræbe de faa Par, det gælder.

Noget særlig stort Udbytte i zoogeografisk-geologisk Henseende skal man dog ikke vente sig af Race-Undersøgelserne. Hvad Stresemann peger paa, er ikke meget værdifuldt. Om Indvandringen til Sverig ad to Porte, en sydlig og en nordlig, har man længe været paa det rene, siden Sven Nilsson's Tid, 1847, og denne Viden er bygget paa Kundskab om Arter, ikke Underarter. O. s. v. Hvor let man kan blive narret af Race-Undersøgelser, derpaa giver Krondyret en Prøve. De nulevende norske Krondyr har i deres Spinkelhed stor Lighed med de skotske, og paa denne Lighed byggede man en Landbro mellem Norge og Skotland; men det viste sig, at Krondyr i Norge i Stenalderen og langt op i ny Tid har været store stærke Dyr, meget forskellige fra de skotske; dermed er Landbroen falden sammen; Ligheden har andre Grunde end Fællesskab i Oprindelse.

Stresemann's Ord om de nye »internationale Nomenklaturregler« ser nærmest ud som en Opfordring til at følge dem. Gør det ikke! Man var godt igang med at blive enige om de europæiske Fugles Art-Navne, da, til alt Uheld, nogle Mennesker faldt paa at forlange Prioritetsloven gennemført til det yderste, og til endnu større Uheld fik de Medhold af andre, der har været ganske uklare over Følgerne. Man gav sig til at opspore gamle Navne, gettede sig frem gennem de gamle uforstaaelige Beskrivelser, og man er havnet i et ubeskriveligt Virvar. Man undsaa sig ikke engang for at flytte Navn fra den ene Art til den anden; sproglig Rigtighed havde ikke meget at sige, til Spot for den »lærde Verden«; o. s. v., alt til ingen Verdens Nytte. Vinder den nye Mode Sejr, vil der være lukket af for mere end 100 Aars Literatur, der for Fremtiden for en stor Del vil blive uforstaaelig selv for den, der er vel forsynet med Navnefortegnelser. Men den nye Mode har i vide Kredse af Naturforskere vakt den dybeste Uvilje, for ikke at sige Harme, og der arbejdes ivrig imod den. Fortegnelserne over »Nomina conservanda« svulmer mere og mere. Her i Landet er Dr. Th.

Mortensen den virksomste til at arbejde for at bevare Forstaaelse med Fortiden.

Om de Spørgsmaal, som Stresemann særlig nævner, har jeg kun følgende at sige:

For flere af de paagældende Arters Vedkommende forelaa der i 1907 ingen Opfordring til i en Artfortegnelse at gaa ind paa Race-Spørgsmaal. Det gælder saaledes *Syrnium aluco*, *Geocinus viridis*, *Dendrocopus major*, der endnu venter paa nye Undersøgelser til Afklaring.

Det gælder ogsaa *Corvus monedula*. At de mange Alliker, der aarlig kan sees vandrende over Danmark paa Vej til og fra Sverig, maa være af skandinavisk Oprindelse, er vel udenfor al Tvivl; men at det skulde være muligt for Alvor at kende de gennemrejsende Alliker fra dem, der yngler hos os, derom er der Grund til at tvivle.

Sitta europæa. Oplysningerne om vore Spetmejse-Racer i min Fortegnelse stammer væsenlig fra min Broders og mine egne Iagttagelser. De stemmer med, hvad Dresser opgiver, om jeg mindes ret; han havde sine Oplysninger fra Benzons, hvad ogsaa Taczanovski havde (1882). At der findes Mellemløber, ligesom mellem Sortkrage og Graakrage, er en Selvfølge.

Certhia familiaris. Vor Træpikker er netop efter alt, hvad der foreligger, den typiske Race, som det er opgivet i min Fortegnelse (S. 19). (Naar intet andet siges, menes den typiske Form, se S. 5.)

Parus palustris. Kendetegnene for Graamejsens Racer er saa ringe, at det ikke er let ubetinget at indestaa for noget. Spørgsmaalene kan endnu ikke siges at være afklarede. Hvad der forelaa i 1907, gav ikke mindste Grund til at tænke paa andre Racer end den typiske *palustris*, og senere Erfaringer har endnu ikke ændret noget deri.

Acredula caudata. Vor sædvanlige Halemejs er den typiske Race, med det helt hvide Hoved, som opgivet i min Fortegnelse. I min Dagbog for 16. November 1902 har jeg indført, at jeg i en større Flok af den sædvanlige Race ved København havde set flere med mørk Stribe gennem Øjet som hos Formen *rosea* eller dens nærstaaende Slægtninge; men i den Tanke, at det her mulig kunde gælde unge Fugle af den sædvanlige Form (Spørgsmaalet om Dragtskifte forelaa ikke klaret), undlod jeg i min Fortegnelse at tage Hensyn til dette Tilfælde. Senere er

der kommet flere Oplysninger. Saaledes har Hørring meddelt et Par Iagttagelser over Halemejser henførte til *A. caudata rosea* (Aarsber. om danske Fugle 1914, Vidensk. Medd. Bd. 67, 1916, p. 130). De vigtigste Iagttagelser skyldes dog Schäffer og Helms, der, bl. a., i Maj 1915, den ene ved Vejle, den anden paa Fyn, har fundet en typisk *A. caudata* og en »var. *rosea*« ynglende sammen (Orn. Tidsskr. Aarg. 11, 1917, p. 130, og Aarg. 13, 1919, p. 142).

Phylloseustes rufus. De ikke helt faa Gransangere, der aarlig viser sig i Danmark, er saa godt som udelukkende gennemrejsende Gæster fra Sverig-Norge, altsaa, hvorledes end deres Vingelængder er, vel af den skandinaviske Race, der iøvrigt ikke med Sikkerhed efter de opgivne Kendetegn kan skelnes (et stort Stof foreligger her til Undersøgelse). Kun ganske enkelte Par er af og til fundne ynglende hos os. At dræbe dem for at se, om deres Vinger er et Par Millimetre længere eller kortere, vilde være den reneste Vandalisme.
